

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
д.е.н., проф. Олена ЯЦУХ

«29» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів, обліку і
оподаткування

д.е.н., проф. Олена ЯЦУХ

«29» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінансово-кредитний механізм зовнішньоекономічної діяльності»

для здобувачів ступеня вищої освіти "Магістр"
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
(на основі освітнього ступеня бакалавра)

Факультет економіки та бізнесу

2023 – 2024 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансово-кредитний механізм зовнішньоекономічної діяльності» для здобувачів ступеня вищої освіти "Магістр" зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПІ Фінанси, банківська справа та страхування (на основі освітнього ступеня бакалавра). – Запоріжжя, ТДАТУ, 2023. – 11 с.

Розробник: к.е.н., доцент Сергій КОСТОРНОЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

В.о. завідувача кафедри фінансів, обліку і оподаткування

д.е.н., професор Олена ЯЦУХ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПІ Фінанси, банківська справа та страхування (на основі освітнього ступеня бакалавра)

Протокол № 1 від 4 вересня 2023 року

Голова, доц. Юлія ВОРОНІНА

© Косторной С.В.

ТДАТУ, 2023 рік

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90 годин	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		2 (маг.)	3
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 3 год. самостійна робота студента – 5,7 год.	Ступінь вищої освіти: «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	8 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	16 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	66 год.
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування системи знань щодо управління фінансами суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Основні завдання курсу: теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців з питань міжнародної торгівлі, митного та валютного регулювання ЗЕД, банківських, страхових інвестиційних операцій суб'єктів ЗЕД.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмних результатів навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

- *soft skills* показувати навички самостійної роботи, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації у сформованих звітах

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування».

Перелік навчальних дисциплін, знання з яких потрібні для вивчення освітньої компоненти «Фінансово-кредитний механізм зовнішньоекономічної діяльності»: «Міжнародні фінанси», «Банківська справа», «Страховий менеджмент», «Фінансовий потенціал підприємства».

Перелік освітніх компонент, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти «Фінансово-кредитний механізм зовнішньоекономічної діяльності»: переддипломна практика, державна атестація.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Сутність ЗЕД та міжнародної торгівлі. Документообіг та оподаткування суб'єктів ЗЕД»

Тема 1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності

Визначення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Суб'єкти ЗЕД. Види ЗЕД. Експорт та імпорт. Державне регулювання ЗЕД. Цілі регулювання ЗЕД. Повноваження державних органів щодо регулювання ЗЕД.

Тема 2. Міжнародна торгівля

Поняття "Міжнародна торгівля", "Зовнішня торгівля". Ліцензування зовнішньоекономічних операцій. Експортні та імпортні квоти. Заборона окремих видів експорту, імпорту. Світова організація торгівлі (СОТ). Базові принципи СОТ. Переваги від членства в СОТ. Угода про асоціацію з ЄС. Ембарго РФ. Транснаціональні корпорації.

Тема 3. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Митна справа. Митний контроль. Сутність та класифікація мита. Митні платежі. Платники мита. Митна вартість. Ставки мита. Митне декларування. Оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами.

Тема 4. Документообіг, оподаткування та звітність суб'єктів ЗЕД

Зовнішньоекономічний договір (контракт). Структура зовнішньоекономічного договору (контракту). Типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів. Оподаткування зовнішньоекономічних операцій. Звітність суб'єктів ЗЕД.

Змістовий модуль 2. "Особливості здійснення фінансових операцій суб'єктами ЗЕД"

Тема 5. Операції з іноземною валютою. Міжнародні платіжні системи

Валютна операція. Торгівля валютними цінностями. Транскордонний переказ валютних цінностей та транскордонне переміщення валютних цінностей. Види валютних операцій. Види валютних цінностей. Валютний ринок. Міжнародні платіжні системи.

Тема 6. Банківські та страхові операції ЗЕД

Кредитування ЗЕД. Види кредитів. Методи кредитування. Способи нарахування та виплати відсотків. Страхування в ЗЕД. Основні види страхування. Основні ризики.

Тема 7. Іноземні інвестиції

Поняття та види інвестицій. Інвестиційна діяльність. Інвестиційні проекти. Суб'єкти інвестиційної діяльності. Державне регулювання іноземних інвестицій.

Тема 8. Відповідальність за порушення у сфері ЗЕД

Види відповідальності. Санкції. Порушення митного законодавства. Порушення валютного законодавства.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1 <i>«Сутність ЗЕД та міжнародної торгівлі. Документообіг та оподаткування суб'єктів ЗЕД»</i>							
1	Лекція 1	Сутність зовнішньоекономічної діяльності	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Сутність зовнішньоекономічної діяльності	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 1	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	3
2	Лекція 2	Міжнародна торгівля	-	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Міжнародна торгівля	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 2	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	3
3	Лекція 3	Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 3	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
4	Лекція 4	Документообіг, оподаткування та звітність суб'єктів ЗЕД	-	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Документообіг, оподаткування та звітність суб'єктів ЗЕД	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 4	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
5-6	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	13	-
	ПМК 1	ПМК 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 – 45 год.			4	-	8	33	35
Змістовий модуль 2 <i>«Особливості здійснення фінансових операцій суб'єктами ЗЕД»</i>							
7	Лекція 5	Операції з іноземною валютою. Міжнародні платіжні системи	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Операції з іноземною валютою. Міжнародні платіжні системи	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 5	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	3
8	Лекція 6	Банківські та страхові операції ЗЕД	-	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Банківські та страхові операції ЗЕД	-	-	2	-	4
	Самостійна	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	3

	робота 6						
9	Лекція 7	Іноземні інвестиції	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Іноземні інвестиції	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 7	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
10	Лекція 8	Відповідальність за порушення у сфері ЗЕД	-	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Відповідальність за порушення у сфері ЗЕД	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 8	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
11-12	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2	-	-	-	13	-
	ПМК 2	ПМК 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 45 год.			4	-	8	33	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Визначення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Суб'єкти ЗЕД.
2. Види ЗЕД. Експорт та імпорт.
3. Державне регулювання ЗЕД. Цілі регулювання ЗЕД.
4. Повноваження державних органів щодо регулювання ЗЕД.
5. Поняття "Міжнародна торгівля", "Зовнішня торгівля".
6. Ліцензування зовнішньоекономічних операцій.
7. Експортні та імпортні квоти. Заборона окремих видів експорту, імпорту.
8. Світова організація торгівлі (СОТ). Базові принципи СОТ. Переваги від членства в СОТ.
9. Угода про асоціацію з ЄС.
10. Транснаціональні корпорації.
11. Митна справа. Митний контроль.
12. Сутність та класифікація мита. Митні платежі.
13. Митна вартість. Ставки мита. Митне декларування.
14. Оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами.
15. Зовнішньоекономічний договір (контракт).
16. Оподаткування зовнішньоекономічних операцій.
17. Звітність суб'єктів ЗЕД.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

18. Валютна операція. Торгівля валютними цінностями.
19. Транскордонний переказ валютних цінностей та транскордонне переміщення валютних цінностей.
20. Види валютних операцій. Види валютних цінностей.
21. Валютний ринок.
22. Міжнародні платіжні системи.
23. Кредитування ЗЕД.
24. Види кредитів. Методи кредитування.
25. Способи нарахування та виплати відсотків.
26. Страхування в ЗЕД.
27. Основні види страхування. Основні ризики.
28. Поняття та види інвестицій.
29. Інвестиційна діяльність. Інвестиційні проекти.
30. Суб'єкти інвестиційної діяльності.
31. Державне регулювання іноземних інвестицій.
32. Види відповідальності за порушення у сфері ЗЕД. Санкції.
33. Порушення митного законодавства.
34. Порушення валютного законодавства.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни передбачається застосування таких методів:

- 1) лекція — для розкриття сутності наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою;
- 2) бесіда – для усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних за допомогою діалогу;
- 3) опрацювання нормативних документів – виписування, конспектування, формування таблиць, схем, графіків та ін.;
- 4) виконання практичної роботи - застосування отриманих знань при вирішенні практичних завдань;
- 5) проблемний виклад – передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу здобувачам у вирішенні проблемного завдання;
- 6) кейс-метод – для обговорення практичних ситуацій.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 № 959-ХІІ (зі змінами станом на 2023 рік)
2. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
3. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А.В., Дубик В.Я., та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. - 460 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. –К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 292 с.

Допоміжна

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI
3. Закон України "Про Митний тариф України" від 04.06.2020 № 674-IX
4. Закон України "Про валюту і валютні операції" від 21.06.2018 № 2473-VIII.
5. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.1996 № 93/96-ВР
6. Постанова Національного банку України "Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України" від 02.01.2019 № 1
7. Постанова Національного банку України "Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями" від 02.01.2019 № 2

8. Постанова Національного банку України "Про затвердження Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей" від 02.01.2019 № 3

9. Постанова Національного банку України "Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті" від 02.01.2019 № 5

10.Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.

11.Фінансова політика зовнішньоекономічної діяльності: навч.посіб. / В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А. В. Хомутенко, О. Г. Волкова – Харків: «Діса плюс», 2018. – 370 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ. URL: <http://op.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka>
3. Методичний кабінет кафедри фінансів, обліку і оподаткування.
4. Internet.